

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 8Cdo/32/2025
Identifikačné číslo spisu: 5121201041
Dátum vydania rozhodnutia: 29.04.2026
Meno a priezvisko: JUDr. Ivan Rumana
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2026:5121201041.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ivana Rumanu a členov senátu Mgr. Miroslava Šeptáka a JUDr. Branislava Krála, v spore žalobcu: C. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom U. R. XXX/XX, XXX XX Ž., zastúpeného JUDr. Michalom Kováčom, advokátom so sídlom Sládkovičova 9, 010 01 Žilina, IČO: 42 219 035, proti žalovaným: 1/ A. F., rod. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom U. R. XXX/XX, XXX XX Ž., 2/ Q. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom E. XX, XXX XX Ž., žalovaní obaja zastúpení spoločnosťou: Advokátska kancelária JUDr. Chlapík s. r. o., so sídlom Sládkovičova 167/13, 010 01 Žilina, IČO: 47 232 072, o určenie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu a o výkon práva zodpovedajúceho vecnému bremenu, vedeného na Okresnom súde Žilina pod sp.zn. 45C/10/2021, v konaní o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline, č.k. 6Co/876/2023-245 zo dňa 30.septembra 2024, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a .

Žalovaným 1/ a 2/ priznáva proti žalobcovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) napadnutým rozsudkom zmenil rozsudok Okresného súdu Žilina zo dňa 04.05.2023, č.k. 45C/10/2021-136 (ďalej „súd prvej inštancie“), tak, že žalobu žalobcu v celom rozsahu zamietol. O trovách konania rozhodol tak, že, žalovaní 1/ a 2/ majú voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %,

2. Súd prvej inštancie rozsudkom zo dňa 04.05.2023, č.k. 45C/10/2021-136 výrokom I. určil, že žalobcovi patrí právo zodpovedajúce vecnému bremenu, spočívajúce v práve žalobcu doživotne užívať predajňu, nachádzajúcu sa na prízemí domu súp. č. XXX, postaveného na pozemku registra „C“ parcela č. XXX/X, na ulici Š. XX R. Ž.O., zapísaného na liste vlastníctva (ďalej aj „LV“) č. XXXX pre k. ú. Ž., obec Žilina, okres Žilina, a to titulom Darovacej zmluvy zo dňa 29.10.1991, spísanej vo forme Notárskej zápisnice č. N 605/91, Nz 697/91, ktorej registrácia bola bývalým štátnym notárstvom prostredníctvom D.. E. T. vykonaná pod č. RI, V 1713/91. Výrokom II. uložil žalovaným v rade 1/ a 2/ povinnosť umožniť žalobcovi výkon práva zodpovedajúceho vecnému bremenu, spočívajúceho v práve žalobcu

doživotne užívať predajňu, nachádzajúcu sa na prízemí domu súp. č. XXX, postaveného na pozemku registra „C“ parcela č. XXX/X, na ulici Š. XX v Ž., zapísaného na LV č. XXXX pre k.ú. Ž., obec Žilina, okres Žilina, a to titulom Darovacej zmluvy zo dňa 29.10.1991, spísanej vo forme Notárskej zápisnice č. N 605/91, Nz 697/91, ktorej registrácia bola bývalým štátnym notárstvom prostredníctvom D.. E. T. vykonaná pod č. RI, V 1713/91 .

3. Súd prvej inštancie zistil, že účastníci darovacej zmluvy zriadili vecné bremeno v prospech O.. C. B., ako aj v prospech tretej osoby s poukazom na ust. § 50 Občianskeho zákonníka. Týmto tretími osobami boli deti O.. B., teda žalobca a jeho sestra. Keďže tretie osoby (maloleté deti v tom čase) neboli účastníkmi zmluvy, nebolo potrebné schválenie právneho úkonu - zmluvy súdom podľa § 119 CMP, predtým § 179 OSP. Oprávnené tretie osoby boli v zmluve dostatočne určito individualizované tak, že ich nemožno zameniť s inými osobami. Žalobca ako tretia osoba prejavil súhlas so zriadením vecného bremena v jeho prospech (v čase, keď už bol plnoletý). Žalobca uviedol, že po smrti svojho otca sa domáhal u pôvodnej vlastníčky, neskôr aj u žalovaných, svojho práva zodpovedajúceho vecnému bremenu, t. j. žiadal o umožnenie užívania predajne v dome súp. č. XXX, toto mu nebolo umožnené, nedisponuje kľúčmi od predajne. Toto tvrdenie žalobcu žalovaní žiadnym spôsobom nerozporovali vo svojich vyjadreniach. To, že žalobca vyjadril súhlas so zmluvou, so zriadením vecného bremena v jeho prospech, že sa domáhal jeho plnenia po smrti svojho otca vyplýva aj z vyjadrení, z jeho podaní v rámci správneho konania (na Okresnom úrade Žilina, katastrálny odbor) a zo súdneho konania vo veci správnej žaloby (v rokoch 2020, 2021), z ktorých je zrejmé, že vyslovil súhlas, chce byť oprávneným z vecného bremena a súhlasí s jeho zápisom, výkonom v jeho prospech. Čo sa týka obsahu vecného bremena - rozhodujúci je obsah zmluvy. V bode 3 notárskej zápisnice bolo dojednané: „Prevodkyňa si vyhradzuje a nadobúdatelia sa na to zaväzujú, že časť predajne pod obytným domom súp. č. XXX postavenej na pozemku parcela č. XXX/X budú nadobúdatelia užívať podelene, teda spoločne a to O.. C. B. bude užívať časť označenú v náčrte tvoriacom prílohu znaleckého posudku č. XX/XX znalca O.. E. U., ako predajňu, E. U., rod. B. bude užívať časť predajne označenej ako sklad a kancelárie. Tento záväzok o úžitku predajne platí i pre deti nadobúdateľov, a to najmä pre E. B. a C. B. a to za tých istých podmienok ako ich užíval ich otec.“ Podľa bodu 7 tejto notárskej zápisnice: „Na základe tejto zmluvy sa urobí do EN na LV č. XXXX tento zápis, do CLV vecné bremeno: právo doživotného užívania predajne pre Ing. C. B., resp. jeho deti E. a C. B.“. Z uvedeného dojednania zmluvy, z prejavov vôle účastníkov zmluvného vzťahu vyplýva (aj s poukazom na ust. § 35 ods. 2 Občianskeho zákonníka), že vecné bremeno bolo zriadené in personam (osobné vecné bremeno), právo doživotného užívania predajne svedčilo nielen O.. B. ako oprávnenému z vecného bremena, ale aj jeho deťom - žalobcovi a jeho sestre. Právo zodpovedajúce vecnému bremenu nebolo časovo obmedzené. Z takto dojednaného vecného bremena nevyplýva, že právo zodpovedajúce vecnému bremenu patrilo výlučne iba ich otcovi, resp. že by deťom O.. B. prináležalo právo užívania predajne len za života svojho otca, že by ich právo plynúce z vecného bremena bolo časovo obmedzené. Súd mal za to, že zriadené vecné bremeno bolo formulované dostatočne a určito, zodpovedalo vôli účastníkov zmluvného vzťahu (zmluvy spísanej vo forme notárskej zápisnice). Právo zodpovedajúce vecnému bremenu, právo doživotného užívania predajne bolo zriadené pre všetky tri fyzické osoby (a to rovnocenne, bez rozdielu). Vecné bremeno bolo zriadené s vymedzením rovnakého obsahu (právo užívania predajne), ako aj času trvania - doživotne, u detí za tých istých podmienok ako ich užíval ich otec (bod 3 notárskej zápisnice). Právo zodpovedajúce vecnému bremenu, právo doživotne užívať predajňu bolo zriadené v prospech všetkých troch osôb tak, ako vyplýva z obsahu zmluvy, z prejavu vôle účastníkov zmluvného vzťahu. Oprávnený z vecného bremena bol jednak otec žalobcu (jeho právo zodpovedajúce vecnému bremenu zaniklo jeho smrťou s poukazom na ust. § 15lp ods. 4 Občianskeho zákonníka), zároveň bolo vecné bremeno zriadené aj v prospech tretích osôb (detí O.. B.). Tým, že žalobca prejavil súhlas so zmluvou, stal sa oprávneným zo zmluvy, oprávneným z vecného bremena, čiže aj žalobcovi svedčí právo zodpovedajúce vecnému bremenu, právo užívať predajňu v špecifikovanej nehnuteľnosti, a to doživotne (s poukazom na ust. § 50 Občianskeho zákonníka a § 15lo Občianskeho zákonníka). Súd mal za to, že nenastala žiadna zo skutočností, ktorá by mala za následok zánik vecného bremena v prospech oprávneného - žalobcu (§ 151p Občianskeho zákonníka).

4. Súd prvej inštancie vychádzal z aplikácie § 50 Občianskeho zákonníka. Uviedol, že na základe tohto

ustanovenia môžu účastníci uzavrieť zmluvu aj v prospech tretej osoby, môžu zriadiť vecné bremeno aj v prospech tretej osoby, ktorá nie je účastníkom zmluvy. Táto tretia osoba musí byť v zmluve presne označená, pretože vecné bremeno sa nemôže zriadiť v prospech konkrétne neurčenej osoby alebo bez vzťahu k určitej nehnuteľnosti. Tretia osoba nie je účastníkom zmluvy. O právach a povinnostiach tejto osoby platí ust. § 50 Občianskeho zákonníka. Ak nie je v zákone ustanovené alebo účastníkmi dohodnuté inak, je táto osoba zo zmluvy oprávnená okamihom, keď s ňou prejaví súhlas. Súhlas tretej osoby, ktorá sa tým stáva oprávneným z vecného bremena je nevyhnutným predpokladom pre vznik práva zodpovedajúcemu vecnému bremenu. Táto osoba nie je (nemusí byť) účastníkom zmluvy o zriadení vecného bremena. Nie je potrebné, aby v zmluve v prospech tretieho podľa § 50 Občianskeho zákonníka bola tretia osoba individuálne určená, postačí ak je určená dostatočne objektívnymi skutočnosťami, na základe ktorých môže byť individualizovaná (rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 22Cdo 3079/2010 zo dňa 29.05.2012). Zákon nepredpisuje formu súhlasu, pričom tento súhlas (prejav, úmysel prijať plnenie zo zmluvy) môže tretia osoba urobiť výslovne alebo konkludentne. Tretia osoba sa sama rozhodne, či prejaví so zmluvou súhlas alebo nie. Súd poznamenáva, že v samotnej zmluve písanej vo forme notárskej zápisnice nebola stanovená žiadna lehota, v ktorej je takáto tretia osoba oprávnená vysloviť svoj súhlas so zmluvou. Účastníci si zmluvu riadne prečítali, podpísali, súhlasili s jej obsahom, táto bola vyhotovená vo forme notárskej zápisnice. Stanovisko (súhlas) tretej osoby, v prospech ktorej bola zmluva uzavretá, je predpokladom na to, aby nastali účinky takejto zmluvy voči tejto osobe. Tento predpoklad súvisí s tým, že tretia osoba do vyjadrenia svojej vôle nie je účastníkom zmluvy v prospech tretieho. Takáto zmluva sa uzaviera bez jej účasti. Z tohto dôvodu zákon predvída tieto situácie: a) tretia osoba prejaví súhlas so zmluvou v jej prospech, nezáleží na forme tohto prejavu vôle a preto ho možno urobiť aj mlčky (konkludentne), po tomto súhlase sa tretia osoba stáva oprávnenou zo zmluvy. Zmluva zo dňa 29.10.1991 neustanovovala žiadnu lehodu, v ktorej je táto tretia osoba oprávnená vysloviť svoj súhlas so zmluvou, účastníci zmluvného vzťahu súhlasili s obsahom tejto zmluvy, b) tretia osoba nedá súhlas, v takom prípade zmluva platí len medzi účastníkmi, c) tretia osoba odoprie prejavíť súhlas s takouto zmluvou.

5. Odvolací súd z dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie zistil, že na základe darovacej zmluvy písanej vo forme notárskej zápisnice dňa 29.10.1991 bolo pôvodne na liste vlastníctva č. XXXX, pre k.ú., obec a okres Ž. zapísané vecné bremeno v znení „právo doživotného užívania predajne pre O.. C. B., resp. jeho deti E. a C. B.“ (zápis do katastra nehnuteľností bol vykonaný na základe vkladu V 1713/91). Po smrti O.. C. B., ktorý zomrel dňa 27.11.2018 podala pôvodná vlastníčka E. U.Á. na Okresný úrad Žilina, katastrálny odbor žiadosť o zrušenie vecného bremena úmrtím a označený správny orgán dňa 12.12.2018 vymazal vecné bremeno z tíarch na LV č. XXXX, k. ú. Ž. v celom znení. Následne prebehlo na tomto administratívnom orgáne konanie o oprave chyby v katastrálnom operáte, ktorý dňa 20.01.2020 vydal rozhodnutie, v ktorom uviedol, že sa opravuje chyba v katastrálnom operáte v k.ú. Ž., do LV č. XXXX, do jeho časti „C“ ťarchy a zapisuje sa právo zodpovedajúce vecnému bremenu v znení právo doživotného užívania predajne pre E. B., nar. XX.XX.XXXX a C. B., nar. XX.XX.XXXX podľa RI, V 1713/1991-75/92. V odôvodnení rozhodnutia Okresný úrad Žilina, katastrálny odbor uviedol, že z vlastného podnetu začal katastrálne konanie o oprave chyby v katastrálnom operáte, že dňa 07.12.2018 mu bolo doručené podanie - žiadosť o zmenu údajov v súbore popisných informácií KN, zrušenie vecného bremeno úmrtím od podávajúcej E. U. a prílohou predmetného podania bol úmrtý list C. B., nar. XX.XX.XXXX, zomr. XX.XX.XXXX, na základe ktorého mala byť z LV č. XXXX, k. ú. Ž., vymazaná ťarcha právo doživotného užívania predajne pre O.. C. B., resp. jeho deti E. a C. B. a na základe RI, V 1713/92, a to len v časti zriadenej v prospech C. B. st. Právo doživotného užívania v prospech jeho detí E. a C. malo zostať v LV č. XXXX W.achované. Dňa 12.12.2018 bolo však záznamom pod výkazom zmeny 9257/2018 v LV č. XXXX, k. ú. Ž., v jeho časti „C“ ťarchy vymazané právo zodpovedajúce vecnému bremenu v celom znení, nielen v časti prislúchajúcej O.. C. B., nar. XX.XX.XXXX. V súčasnosti na LV č. XXXX, k. ú., obec a okres Žilina nie je zapísané právo zodpovedajúce vecnému bremenu v prospech žalobcu. Na uvedenom liste vlastníctva je aktuálne zapísané len vecné bremeno v prospech E. U. spočívajúce v práve doživotného bývania a neobmedzeného užívania nehnuteľnosti: pozemok registra CKN parcela č. XXX/X, stavba dom súp. č. XXX, ide o vecné bremeno odlišného rozsahu.

6. Odvolací súd sa nestotožnil so záverom súdu prevej inštancie o existencii vecného bremena žalobcu, ktorý bol základom pre vyhovieň jeho žalobe. Účastníci Darovacej zmluvy zo dňa 29.10.1991 v súlade s ust. § 50 Občianskeho zákonníka (o.i.) zriadili aj vecné bremeno v prospech tretích osôb, ktoré neboli účastníkmi zmluvy - detí O.. C. B.: dcéry E. B. a syna C. B. (žalobcu), pričom išlo o vecné bremeno in personam. Z povahy veci pritom vyplýva, že každý z nich sa môže žalobou samostatne domáhať na súde nárokov vyplývajúcich z tejto zmluvy. Žalobca a jeho sestra teda netvorí nerozlučné spoločenstvo (§ 77 CSP) ani nútené procesné spoločenstvo (§ 78 CSP).

7. Odvolací súd ďalej konštatoval, že ak ide o zriadenie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu (§ 151n a nasl. Občianskeho zákonníka) v prospech osoby, ktorá nie je účastníkom zmluvy, súhlas tretích osôb, ktoré majú byť oprávnené z vecného bremena, je i v takomto prípade nevyhnutným predpokladom pre vznik práva zodpovedajúceho vecnému bremenu. Inak povedané, na to, aby tretia osoba nadobudla nárok z tejto zmluvy, t. j. stala sa subjektom oprávneným z vecného bremena, je potrebné, aby k zmluve v prospech tretieho pristúpila ešte ďalšia právna skutočnosť, a to jednostranný právny úkon, ktorým tretia osoba prejavuje svoj súhlas so zriadením vecného bremena. V prípade zmluvy v prospech tretej osoby zákon nepredpisuje osobitnú formu úkonu. Ustanovenie § 150o Občianskeho zákonníka však jednoznačne stanovuje, že vecné bremeno k nehnuteľnosti vzniká písomnou zmluvou. Ak sa má teda tretia osoba stať subjektom oprávneným zo zmluvy o zriadení vecného bremena uzavretej v jej prospech a zákon pre zmluvu o zriadení vecného bremena výslovne vyžaduje písomnú formu, potom podľa názoru odvolacieho súdu nielen zmluva o zriadení vecného bremena uzavretá v prospech tretej osoby podľa § 50 Občianskeho zákonníka, ale aj následný súhlas tretej osoby s touto zmluvou musia mať písomnú formu. Súhlas tretích osôb môže byť pritom obsiahnutý priamo v zmluve alebo v samostatnej listine. Pre vznik práva zodpovedajúceho vecnému bremenu je v takomto prípade súčasne nevyhnutné, aby bol súhlas tretích osôb, ktoré majú byť oprávnené z vecného bremena so zmluvou o zriadení vecného bremena uzavretou v ich prospech, prejavovaný najneskoršie v okamihu podania návrhu na registráciu zmluvy štátnym notárstvom, resp. aktuálne podania návrhu na jeho vklad do katastra nehnuteľností.

8. V posudzovanom prípade nebolo medzi stranami sporu sporné, že v čase uzavretia Darovacej zmluvy, ktorej súčasťou bola i zmluva o zriadení vecného bremena podľa § 50 Občianskeho zákonníka, t. j. dňa 29.10.1991, boli žalobca C. B., nar. XX.XX.XXXX a jeho sestra E. B., nar. XX.XX.XXXX maloletí a ich otec O.. C. B., nar. XX.XX.XXXX, bol ich zákonným zástupcom. Podľa § 36 zákona č. 94/1963 Zb. o rodine, v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy, rodičia zastupujú dieťa pri právnych úkonoch, ku ktorým nie je plne spôsobilé. Rodičia zastupujú dieťa pri právnych úkonoch, na ktoré nemá dieťa samé spôsobilosť, hlavne pokiaľ ide o právne úkony majetkového charakteru. V otázke zastúpenia mal. dieťaťa rodičmi je nutné dodať, že v prípadoch, keď jeden z rodičov zastupuje dieťa v bežných veciach, nie je nutné vyjadrenie druhého rodiča. Ak však ide o podstatnú vec, je potrebné sa spýtať druhého rodiča, či s prejavom zastupujúceho rodiča súhlasí. Pokiaľ by druhý rodič vyslovil nesúhlas, boli by dané podmienky pre postup podľa § 49 zákona o rodine (R 17/1968). Žalobca v tomto spore pritom vôbec netvrdil, či jeho matka v čase uzavretia zmluvy s týmto právnym úkonom/úkonmi jeho otca O.. C. B. vyslovila súhlas.

9. Podľa § 28 Občianskeho zákonníka účinného ku dňu uzavretia zmluvy, ak zákonní zástupcovia sú povinní aj spravovať majetok tých, ktorých zastupujú a ak nejde o bežnú vec, je na nakladanie s majetkom potrebný súhlas súdu. Právne úkony zástupcu maloletého dieťaťa v zásade nepodliehajú súhlasu štátnych orgánov, iba ak by to zákon výslovne vyžadoval. Podľa § 28 Občianskeho zákonníka schválenie súdom vyžadujú dispozície zákonných zástupcov v súvislosti so správou majetku zastúpených nad rámec bežných vecí. Uvedené obmedzenie sa vzťahuje aj na rodičov, ktorí spravujú majetok svojich detí. Kritériá na rozlíšenie bežných vecí a vecí presahujúcich obvyklé hospodárenie zákon neustanovuje. Interpretácia týchto pojmov je teda vecou posúdenia konkrétneho prípadu. V zásade sa bude vyžadovať schválenie súdu pri prevodoch nehnuteľností, prevodoch spoluvlastníckych podielov, zriadení vecného bremena na nehnuteľnosti, pri dedičských dohodách, pri právnych úkonoch týkajúcich sa väčšej hodnoty a podobne. Ustanovenie § 28 Občianskeho zákonníka sa vzťahuje aj na rodičov, ktorí spravujú majetok svojho maloletého dieťaťa (pozri R V/1967, str. 518 odsek 4). Z ust. §

179 O.s.p. jednoznačne vyplýva, že ak je pre platnosť právneho úkonu, ktorý urobil zákonný zástupca za maloletého, potrebné schválenie súdu, súd ho schváli, ak je to v záujme maloletého. Pri rozhodovaní o schválení úkonu zástupcu maloletého podľa § 179 O.s.p. súd posudzuje predovšetkým to, či daný úkon je v záujme maloletého dieťaťa. Z ustálenej judikatúry totiž vyplýva, že záujem maloletého nie je možné vidieť jedine v tom, že maloletý nadobudne vecné bremeno (v danom prípade právo užívať predajňu), ale je tiež potrebné prihliadnuť na to, aká je možnosť tieto veci deťmi užívať a aké by boli prípadné náklady s tým spojené, vrátane jej údržby (napr. R 59/1966). Žalovaní v rámci svojej obrany v spore namietali neplatnosť zmluvy o zriadení vecného bremena uzavretej v prospech maloletých detí B. (o.i.) aj z dôvodu, že tento právny úkon nebol schválený súdom v konaní podľa § 179 O.s.p.

10. Odvolací súd konštatoval, že z dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie jednoznačne vyplýva, že zmluva zo dňa 29.10.1991 v časti o zriadení vecného bremena uzavretej v prospech maloletých detí B. podľa § 50 Občianskeho zákonníka, ani jednostranný právny úkon podľa § 50 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ktorým by ako zákonný zástupca maloletých detí s predmetnou zmluvou vyslovil svoj súhlas, neboli súdom schválené v konaní podľa § 179 O.s.p. Vecné bremeno, ktorého určenia a ochrany sa žalobca v tomto spore domáha, nemohlo ku dňu registrácie predmetnej zmluvy vzniknúť. Na uvedenom závere nič nemení ani fakt, že zo strany bývalého Štátneho notárstva v Žiline došlo k registrácii tejto zmluvy pod č. RI, V1713/91, s následným zápisom vecného bremena v prospech žalobcu a jeho sestry na list vlastníctva č. XXXX pre k.ú., obec a okres Žilina, keďže absentoval nadobúdaci titul tohto vecného práva v prospech maloletých detí B.

11. Proti tomuto rozsudku podal žalobca v zastúpení advokátom včas dovolanie podľa § 420, písm. f) CSP s tým, že súd nesprávnym procesným postupom mu ako strane znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Súčasne podal dovolanie podľa ustanovenia § 421 ods.1, písm. b) CSP, s tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

12. V rámci dovolacieho dôvodu podľa § 420, písm. f) CSP žalobca tvrdil, že odvolací súd vydal nečakané, prekvapivé a nepredvídateľné rozhodnutie. Odvolací súd síce pred svojím zmeňujúcim rozsudkom vyzval obe strany sporu výzvou zo dňa 20.09.2024 v zmysle § 382 CSP avšak následne rozhodol o zamietnutí žaloby žalobcu z dôvodu, že k platnému zriadeniu vecného bremena v prospech žalobcu nedošlo, resp. že toto nevzniklo, na základe iného ustanovenia právneho predpisu, konkrétne na základe ust. § 40 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Toto ustanovenie, podľa ktorého ak právny úkon nebol urobený vo forme, ktorú vyžaduje zákon alebo dohoda účastníkov, je neplatný, odvolací súd výslovne neuvádza v odôvodnení napadnutého rozsudku, avšak je zrejmé, že práve z dôvodu nedodržania písomnej formy jednostranného úkonu žalobcu - prejavu súhlasu so zriadením vecného bremena odvolací súd dospel k záveru, že k vzniku práva zodpovedajúceho vecnému bremenu pre žalobcu (platne) nedošlo. K tomuto ustanoveniu odvolací súd nevyzýval žalobcu na vyjadrenie sa, napriek tomu (najmä) na základe tohto ustanovenia odvolací súd odôvodnil svoj právny záver, že k platnému zriadeniu, a teda ani k vzniku vecného bremena pre žalobcu nemohlo dôjsť, keďže žalobca ako tretia osoba neprejavil svoj súhlas so zmluvou - so zriadením vecného bremena v jeho prospech písomne, a to dokonca v sprísnenej písomnej forme tak, že tento súhlas musel byť obsiahnutý už v priamo v zmluve v prospech tretieho alebo v samostatnej listine, prejavenej najneskôr v okamihu podania návrhu na registráciu zmluvy štátnym notárstvom. Žalobca namietal, že odvolací súd v bode 41 odôvodnenia napadnutého rozsudku uviedol, že žalovaní sa k výzve do rozhodnutia odvolacieho súdu nevyjadrili, pričom opomenul uviesť, že žalovaní sa ani vyjadril nemohli, pretože do vyhlásenia rozsudku (30.09.2024) im výzva odvolacieho súdu zo dňa 20.09.2024 doručená nebola, čo sa stalo až dňa 03.10.2024. Žalovaní sa následne vyjadrili podaním ich právneho zástupcu zo dňa 07.10.2024 až po rozhodnutí odvolacieho súdu, a to doručením tohto vyjadrenia odvolaciemu súdu dňa 07.10.2024.

13. Žalobca v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 420, písm. f) CSP ďalej namietal, že odvolací súd nedostatočne a nepresvedčivo odôvodnil svoje rozhodnutie, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého

stupňa, čo má v zmysle konštantnej judikatúry Najvyššieho i Ústavného súdu SR za následok, že takýmto vadným postupom sa žalobcovi odňala možnosť konať pred súdom (v zmysle terminológie CSP - porušilo sa jeho právo na spravodlivý proces). Podľa názoru žalobcu, s ktorým sa stotožnil aj súd prvého stupňa v bodoch 31 a 32 napadnutého rozsudku, na zriadenie a vznik vecného bremena v prospech vtedy maloletých C. B. (žalobca) a jeho sestry E., na základe Darovacej zmluvy zo dňa 29.10.1991 so zriadením vecného bremena ako zmluvy v prospech tretej osoby (§ 50 v spojení s § 135c ods. 1 vtedy účinného Občianskeho zákonníka), nebolo potrebné schválenie (poručenského) súdu. A to jednak preto, že maloleté deti neboli účastníkmi zmluvy a zároveň vôľou zmluvných strán nebolo to, aby tieto maloleté deti boli ihneď oprávnené z vecného bremena. Vôľou zmluvných strán nepochybne bolo, aby tieto maloleté deti mali právo užívať predajňu ako časť rodinného domu č. s. 149 (označenú v náčrte tvoriacom prílohu znaleckého posudku č. 62/91) vtedy, ak s týmto oprávnením prejavia súhlas. Užívať predajňu na účel, na ktorý sa hodí, z povahy veci prirodzene nemôžu 14 a 7 ročné deti. Ak ju budú chcieť užívať v budúcnosti, logicky len ako plnoleté a vtedy zároveň ako plnoleté s týmto oprávnením aj vyslovia súhlas. Presne to sa aj stalo, teda maloleté deti sa užívania predajne počas svojej maloletosti nikdy nedomáhali, t. j. neprejavili súhlas s tým, aby boli oprávnené z vecného bremena, a to ani sami ani prostredníctvom ich zákonných zástupcov, ale súhlas s Darovacou zmluvou zo dňa 29.10.1991 v časti zriadeného vecného bremena prejavil len žalobca, teda vyslovil súhlas s tým, aby bol oprávnený z vecného bremena až vo svojej plnoletosti. Sestra žalobcu takýto súhlas dodnes neprejavila, keďže po dohode s bratom nechce svoje oprávnenia z vecného bremena vykonávať. A to ani evidenčné oprávnenie spočívajúce v zápise práva zodpovedajúceho jej (potenciálnemu) vecnému bremenu do katastra nehnuteľností. Keďže žalobca prejavil vôľu (súhlas) byť oprávneným zo zmluvy, t. j. byť v danom konkrétnom prípade oprávnený z vecného bremena spočívajúceho v práve užívania predajne za tých istých okolností ako ju užíval otec, až v období, kedy bol nepochybne plnoletý, súhlas súdu na jeho viazanosť zmluvou, resp. na jeho oprávnenosť zo zmluvy sa nevyžadoval. Do momentu prejavenia súhlasu tretej osoby, v tomto prípade žalobcu so zmluvou, totiž darovacia zmluva vrátane jej časti, ktorou bolo zriadené vecné bremeno platila len medzi jej účastníkmi (stará matka žalobcu L. B. ako daryňa a pôvodná/ povinná z vecného bremena, otec žalobcu O. C. B. ako obdarovaný a oprávnený z vecného bremena a teta žalobcu E. U. ako obdarovaná a zároveň /budúca/ povinná z vecného bremena po prevode zaťaženej časti domu na ňu).

14. Druhým dôvodom, pre ktorý je uvažovaná aplikácia ust. § 28 OZ účinného ku dňu 29.10.1991 v danom prípade vylúčená, bola podľa žalobcu skutočnosť, že predmetná zmluva v časti zriadeného vecného bremena sa v žiadnom smere netýkala spravovania (správy) majetku maloletých detí a nešlo o nakladanie s majetkom maloletých detí. Darovacia zmluva so zriadením vecného bremena zo dňa 29.10.1991, v časti pre maloletých ako zmluva v prospech tretej osoby, nevyžadovala pre svoju platnosť schválenie súdu a teda z dôvodu neexistencie takého súhlasu nemôže byť absolútne neplatnou. Táto zmluva začala mať záväzkovo-právne (obligačné) ale i vecno-právne účinky vo vzťahu ku žalobcovi ako oprávnenému z vecného bremena až momentom, kedy s ňou až ako plnoletý po prvý krát prejavil súhlas. Dovtedy nebol z tejto zmluvy v ničom povinný, ani oprávnený, nebol jej účastníkom a zároveň sa táto zmluva netýkala ani jeho majetku, preto súhlas súdu nemohol byť potrebný. Opačný výklad je príliš formalistický a nezodpovedajúci skutkovému a právnomu stavu vecí. Poručenský súd by podľa názoru žalobcu nemal v tom čase čo schvaľovať a teda ani čo posudzovať, či je v záujme maloletého, nakoľko v tom čase sa vôbec nevedelo, či vôbec bude z takejto zmluvy osoba maloletého niekedy oprávnená. V skutočnosti sa to aj potvrdilo, žalobca ako oprávnený zo zmluvy, t. j. z vecného bremena nebol z tejto zmluvy oprávneným v čase jeho maloletosti, ale až v dospelosti, kedy so zmluvou aj prejavil súhlas. Žalobca namietal, že odvolací súd najmä nezdôvodnil, prečo považoval zriadenie vecného bremena v prospech tretej, vtedy maloletej osoby, za nakladanie s jej majetkom a prečo vôbec bol toho názoru, že išlo o konanie zákonného zástupcu (otca) za maloleté dieťa. Deti neboli účastníkmi zmluvy, nenadobúdali ako tretie osoby touto zmluvou ešte žiadne práva ani povinnosti, teda v prípade konania ich otca nešlo o konanie v ich mene, ktoré by vyžadovalo súhlas súdu. Takúto zmluvu v prospech maloletých detí ako v prospech tretieho mohli uzavrieť aj iné osoby, medzi ktorými nemusel nevyhnutne figurovať ich zákonný zástupca, pričom zmluva by začala voči nim platiť až prejavím ich súhlasu so zmluvou. Dovtedy zmluva platí len medzi tými, ktorí ju uzavreli. Až takýto prípadný súhlas zákonného zástupcu so zmluvou -jedostranný právny úkon v mene maloletého, by bolo možné považovať za

konanie v mene dieťaťa a až vtedy by bolo možné uvažovať nad tým, či ide o nakladanie s majetkom, ktoré nevyhnutne vyžaduje súhlas súdu. K tomu sa však odvolací súd nevyjadril vôbec, len prezentoval svoj právny názor, kde tieto námietky či argumenty žalobcu nevyvrátil ani neposudzoval. Rovnako tak sa tak odvolací súd nevyjadril k ústavnej doktríne spočívajúcej v tom, že prioritu má mať výklad, ktorý neplatnosť právneho úkonu nezakladá, ak sú možné oba výklady a prečo nerešpektoval jednoznačne prejavenu vôľu zmluvných strán, aby bolo umožnené ďalšie užívanie predajne (časť domu, ktorý mala nadobudnúť p. E. U.) ihneď otcovi žalobcu a neskôr aj jeho deťom, ak o takéto užívanie zriadené ako právo zodpovedajúce vecnému bremenu prejavia záujem.

15. V rámci dovolacieho dôvodu podľa § 421, ods.1, písm. b) CSP žalobca tvrdil, že považuje za nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom to, že odvolací súd považoval za nevyhnutný predpoklad pre vznik práva zodpovedajúceho vecnému bremenu na základe zmluvy v prospech tretieho existenciu písomného súhlasu tretej osoby budúceho oprávneného z vecného bremena), a to obsiahnutého priamo v zmluve v prospech tretieho alebo v samostatnej listine, prejaveneho najneskôr v okamihu podania návrhu na registráciu zmluvy štátnym notárstvom. Právny záver je v priamom rozpore s podstatou a zmyslom zmluvy v prospech tretej osoby a tiež v rozpore so znením ust. § 50 Občianskeho zákonníka, kde je táto zmluva upravená. Tretia osoba nemusí dať vôbec súhlas s uzavretím zmluvy v čase jej vzniku (uzavretia) ani v čase jej podania na registráciu (vklad do katastra nehnuteľností), a to už len napríklad z toho dôvodu, že o existencii takejto zmluvy ani nemusí vedieť, ale vyžaduje sa len jej súhlas s obsahom zmluvy na to, aby vstúpila (následne, po uzavretí zmluvy a po prejavení jej súhlasu so zmluvou) do právneho vzťahu na základe zmluvy v prospech tretej osoby a aby v ňom následne uplatňovala zriadené práva vo svoj prospech. Tento súhlas nemusí byť výslovný a už vôbec nie len v písomnej forme (ani v prípade, ak pre samotný zmluvný typ uzavretý vo forme zmluvy v prospech tretieho sa vyžaduje písomná forma) ako nesprávne uzavrel odvolací súd, ale môže ísť o súhlas tretej osoby aj „len“ konkludentný alebo vo forme ústnej alebo samozrejme i vo forme písomnej. Tento záver vyplýva z dlhodobu konštantných názorov odbornej literatúry, rozhodovacej činnosti súdov, vrátane NS SR, pričom žalobcovi nie je známe, že by uvedené nemalo platiť v prípade zmluvy, pre ktorú zákon vyžaduje písomnú formu. Ak by tomu tak bolo, zrejme by zákonodarca pri takýchto typoch zmlúv požiadavku písomnej formy súhlasu tretej osoby uviedol explicitne v ust. § 50 Občianskeho zákonníka. Následne len vtedy by pri nedodržaní takto hypoteticky zákonom predpísanej formy súhlasu tretej osoby so zmluvou mohol platiť záver odvolacieho súdu, že k zmluve v prospech tretieho platne nedôjde, pretože súhlasný jednostranný právny úkon tretej osoby je v rozpore s § 40 ods. 1 Občianskeho zákonníka a teda pre nedostatok formy neplatný. Ďalej žalobca považoval za nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom to, že odvolací súd vyžadoval pre platný vznik vecného bremena dojednaného v prospech žalobcu schválenie Darovacej zmluvy zo dňa 29.10.1991 v časti zmluvy o zriadení vecného bremena v prospech tretej osoby poručenským súdom v zmysle § 28 Občianskeho zákonníka v konaní podľa §179 O.s.p. Nebolo potrebné schválenie (poručenského) súdu, a to najmä preto, že zároveň vôľou zmluvných strán nebolo to, aby tieto maloleté deti boli ihneď oprávnené z vecného bremena. Vôľou zmluvných strán nepochybne bolo, aby tieto maloleté deti mali právo užívať predajňu ako časť rodinného domu č.s. XXX (označenú v náčrte tvoriacom prílohu znaleckého posudku č. 62/91) vtedy, ak s týmto oprávnením prejavia súhlas. Užívať predajňu na účel, na ktorý sa hodí, z povahy veci prirodzene nemôžu 14 a 7 ročné deti.

16. Žalobca položil nasledovné právne otázky, ktoré v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu neboli dosiaľ vyriešené a ktoré podľa jeho právneho názoru odvolací súd nesprávne právne posúdil, a to:

a) Vyžaduje sa v prípade zmluvy v prospech tretieho uzavretej v zmysle § 50 Občianskeho zákonníka, ktorou sa zriaďuje v prospech tretej osoby právo zodpovedajúce vecnému bremenu, písomná forma prejavenia súhlasu tretej osoby s touto zmluvou na to, aby tretia osoba bola oprávnená z vecného bremena? Ak áno, je potrebné, aby takýto písomný súhlas tretej osoby bol obsiahnutý už v zmluve v prospech tretieho alebo v samostatnej listine a aby bol súhlas tretej osoby prejavenejší najneskôr v okamihu podania návrhu na registráciu zmluvy štátnym notárskom, resp. v súčasnosti v okamihu podania návrhu na vklad práva zodpovedajúceho vecnému bremenu do katastra nehnuteľností?

b) Vyžaduje sa pre platné zriadenie a vznik práva zodpovedajúceho vecnému bremenu v prospech

maloletého ako tretej osoby na základe zmluvy v prospech tretieho v zmysle § 50 Občianskeho zákonníka schválenie takejto zmluvy súdom, ak zákonný zástupca nevyslovil súhlas s touto zmluvou za maloletého ako tretiu osobu?

c) Je možné považovať zriadenie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu v prospech maloletého na základe zmluvy v prospech tretieho, ktorej jedným z účastníkov ako oprávnený z vecného bremena je i zákonný zástupca maloletého, za nakladanie tohto zákonného zástupcu s majetkom maloletého, na ktoré je potrebný súhlas súdu?

d) Je možné považovať zriadenie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu v prospech maloletého na základe zmluvy v prospech tretieho, ktorej jedným z účastníkov ako oprávnený z vecného bremena je i zákonný zástupca maloletého, za nakladanie tohto zákonného zástupcu s majetkom maloletého, na ktoré je potrebný súhlas súdu, ak zákonný zástupca nevyslovil súhlas za maloletého ako tretiu osobu s touto zmluvou ?

17. Vzhľadom k tomu, že o správnosti a úplnosti skutkového stavu zisteného súdom prvého stupňa na základe vykonaných dôkazov niet žiadnych pochyb, ktorým stavom v danej veci a pri dodržaní príslušných zákonných ustanovení CSP je viazaný aj súd odvolací, pričom vo veci ide výlučne len o právne posúdenie tohto skutkového stavu, žalobca navrhoval dovolaciemu súdu v záujme dosiahnutia včasného a spravodlivého rozsúdenia sporu, aby vo veci rozhodol sám a aby napadnutý Rozsudok Krajského súdu v Žiline sp.zn. 6Co/87/2023 zo dňa 30.09.2024 zmenil tak, že rozsudkom určí, že :

I. Žalobcovi patrí právo zodpovedajúce vecnému bremenu, spočívajúce v práve žalobcu doživotne užívať predajňu nachádzajúcu sa na prízemí domu súp. č. XXX, postaveného na pozemku registra „C“ pare. č. XXX/X, na ulici Š. XXv Ž., zapísaného na LV č. XXXX pre kat. územie Ž., a to titulom Darovacej zmluvy zo dňa 29.10.1991, spísanej vo forme Notárskej zápisnice č. N 605/91, Nz697/91, ktorej registrácia bola bývalým štátnym notárstvom prostredníctvom D.. E. T. vykonaná pod č. RI, V1713/91,

II. Ukladá žalovanému 1/ a žalovanému 2/ povinnosť umožniť žalobcovi výkon práva zodpovedajúceho vecnému bremenu, spočívajúceho v práve žalobcu doživotne užívať predajňu nachádzajúcu sa vpravo na prízemí domu súp. č. XXX, postaveného na pozemku registra „C“ pare. č. XXX/X, na ulici Š. XXv Ž., zapísaného na LV č. XXXX pre kat. územie Ž., a to titulom Darovacej zmluvy zo dňa 29.10.1991, spísanej vo forme Notárskej zápisnice č. N 605/91, Nz697/91, ktorej registrácia bola bývalým štátnym notárstvom prostredníctvom D.. E. T. vykonaná pod č. RI, V1713/91.

18. V nadväznosti na to žalobca navrhoval dovolaciemu súdu, aby o trovách konania rozhodol v zmysle § 453 ods. 2 CSP tak, že prizná žalobcovi voči žalovanému 1/ a 2/ nárok na náhradu trov konania na súde prvej inštancie, nárok na náhradu trov odvolacieho konania a tiež nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

19. Ak by dovolací súd bol toho názoru, že zmena rozsudku odvolacieho súdu nie je možná, s poukazom na všetky vyššie uvedené skutočnosti žalobca v zmysle § 449 ods. 1 CSP Najvyššiemu súdu SR ako súdu dovolaciemu navrhol, aby napadnutý rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn. 6Co/87/2023 zo dňa 30.09.2024 v celom rozsahu v oboch jeho výrokoch zrušil a vrátil vec dovolaciemu súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie o odvolaní žalovaných 1/ a 2/.

20. Žalovaní 1/ a 2/ v zastúpení advokátom vo vyjadrení zo dňa 14.02.2025 k dovolaniu žalobcu uviedli, že odvolací súd v rozsudku podrobne vysvetlil, z akých dôvodov žalobu zamietol, čo vyjadril v ods. 78 rozsudku, podľa ktorého, žalobu v tomto spore nepreukázal, že v jeho prospech platne vzniklo vecné bremeno, ktorého určenia a ochrany sa žalobca v tomto spore domáhal, odvolací súd dospel k záveru o absencii jeho aktívnej vecnej legitímácie. V priebehu sporu žalobca v rámci svojich vyjadrení zotrval na názore,, žalobca je aktívne legitimovaný a jeho prípadné vyjadrenie k použitiu ustanovenia § 40 ods. 1 Občianskeho zákonníka by bolo len totožné s jeho tvrdeniami v priebehu konania. V ods. 79 odvolacieho

rozsudku, odvolací súd sa s poukazom na vyššie uvedené skutočnosti a prezentovaný právny záver (ods. 78) sa už odvolací súd z dôvodu hospodárnosti konania nezaoberal ďalšími odvolacími námietkami prezentovaných odvolateľnú. Pokiaľ žalobca namietal vadu podľa § 420 písm. f CSP vtom, že odvolací súd nedostatočne a nepresvedčivo odôvodnil svoje rozhodnutie, čím došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý súdny proces, žalovaní 1/ a 2/ poukazovali na to, že odvolací súd v ods. 44-79 rozsudku, podrobným spôsobom odôvodnil zamietavý výrok svojho rozhodnutia. Uvedená dovolacia námietka je len prejavom nespokojnosti dovolateľa z výroku rozhodnutia, ktorý nevyznel v jeho prospech, z ktorého dôvodu bol pre dovolateľa rozsudok odvolacieho súdu nečakaný a prekvapivý. Pokiaľ išlo o dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b CSP, podľa ktorého rozhodnutia odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá je podľa žalobcu v rozhodovacej praxi do volacieho súdu riešená ako to vyplýva z časti B dovolania žalobcu (str. 9 dovolania). Dovolateľ za nesprávne právne posúdenie veci dovolacím súdom považoval za nevyhnutný predpoklad pre vznik práva zodpovedajúcemu vecnému bremenu na základe zmluvy v prospech tretieho a existencia písomného súhlasu tretej osoby, a to obsiahnutého priamo v zmluve alebo v samotnej listine, prejaveneho najneskôr v okamihu podania návrhu na registráciu zmluvy štátnym notárom. Odvolací súd sa k predmetnému vecnému bremenu podrobne vyjadril v ods. 49-71 rozsudku, v rámci ktorého stanoviska poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zr 2Cdo/205/2009 zo dňa 29.6.2010 a uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/214/2011 z dňa 18.1.2012. K tvrdeniu žalobcu, že k zmluve o zriadení vecného bremena nebol potrebný súhlas poručenského súdu, keďže nešlo o nakladanie s majetkom maloletých detí uviedli, že právo užívania predajne predajne má vyslovene majetkový charakter obchodnej činnosti spočívajúcej v zásobovaní tovarom predajne, úhrade vzniknutých nákladov a pod. spojených s rizikom Z uvedených dôvodov odvolací súd správne poukázal na ustanovenie § 36 Zákona povinnosti rodičov zastupovať dieťa pri právnych úkonoch, ku ktorým nie je plne spôsobilé. Navrhovali, aby dovolací súd dovolanie zamietol ako nedôvodné.

21. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podal žalobca, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpený v súlade s ust. § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dovolanie žalobcu podľa § 448 CSP zamietol.

Dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP

22. Podľa § 420, písm. f) zákona č. 160/215 Z.z. Civilný sporový poriadok („CSP“) dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

23. V rámci dovolacieho dôvodu podľa § 420, písm. f) CSP žalobca tvrdil, že odvolací súd vydal nečakané, prekvapivé a nepredvídateľné rozhodnutie. Odvolací súd síce pred svojím zmeňujúcim rozsudkom vyzval obe strany sporu výzvou zo dňa 20.09.2024 v zmysle § 382 CSP avšak následne rozhodol o zamietnutí žaloby žalobcu z dôvodu, že k platnému zriadeniu vecného bremena v prospech žalobcu nedošlo, resp. že toto nevzniklo, na základe iného ustanovenia právneho predpisu, konkrétne na základe ust. § 40 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Toto ustanovenie, podľa ktorého ak právny úkon nebol urobený vo forme, ktorú vyžaduje zákon alebo dohoda účastníkov, je neplatný, odvolací súd výslovne neuvádza v odôvodnení napadnutého rozsudku, avšak je zrejmé, že práve z dôvodu nedodržania písomnej formy jednostranného úkonu žalobcu - prejavu súhlasu so zriadením vecného bremena odvolací súd dospel k záveru, že k vzniku práva zodpovedajúceho vecnému bremenu pre žalobcu (platne) nedošlo.

24. Dovolací súd zistil, že v danom prípade išlo o interpretáciu ustanovenia § 50 v spojení s § 135c ods.2 Občianskeho zákonníka v znení účinnom k 31.12.1991 v časti pojmu či súhlas tretej osoby oprávnenej k zmluve o zriadení vecného bremena musí mať písomnú formu. Zo strany odvolacieho súdu išlo o odlišnú interpretáciu dotknutých ustanovení občianskeho zákonníka. Dovolací súd poukazuje na právnu vetu rozhodnutia č. 12/2020 publikovaného v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu

Slovenskej republiky k pojmu prekvapivé rozhodnutie odvolacieho súdu: „ Zo základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky vyplýva aj zákaz tzv. prekvapivých rozhodnutí. O prekvapivé rozhodnutie ide aj v prípade, ak inštančne nadriadený (spravidla odvolací) súd úplne alebo podstatne zmení právne východiská, podľa ktorých bola vec dosiaľ posudzovaná, a neumožní účastníkom vyjadriť sa k tejto zmene. Typicky pôjde o zmenu právnej kvalifikácie relevantných skutkových zistení alebo rozhodujúcich skutkových okolností, a to za situácie, keď počas konania predchádzajúceho, takejto zmene nemali strany pochybnosť o inej, dovtedy zvažovanej kvalifikácii (vychádzajúc z priamej informácie súdu alebo z iných podstatných skutočností). Prekvapivosť rozhodnutia môže spočívať v aplikácii právnej normy, ktorá dosiaľ v konaní nebola použitá sporovými stranami ani súdom, alebo v zmene právneho názoru súdu vyvolanej dôkazom vykonaným, alebo skutočnosťou zistenou až v odvolacom konaní, ku ktorým sa účastník nemal možnosť vyjadriť. Posúdenie, či v danom prípade ide o prekvapivé rozhodnutie, bude vždy závisieť od konkrétnych skutkových okolností. Iba odlišná interpretácia totožného zákonného ustanovenia aplikovaného na zhodný skutkový stav nemôže spôsobiť prekvapivosť napadnutého rozhodnutia. (Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. III. ÚS 52/2019 z 1. apríla 2020) Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 1. apríla 2020)“.

25. Rozhodnutie odvolacieho súdu nemožno považovať za prekvapivé, pretože išlo o odlišnú interpretáciu tohto istého zákonného ustanovenia § 50 Občianskeho zákonníka. Na túto odlišnú interpretáciu reagoval žalobca podaním dovolania.

26. Žalobca v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 420, písm. f) CSP ďalej namietal, že odvolací súd nedostatočne a nepresvedčivo odôvodnil svoje rozhodnutie, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa. Dovolací súd po oboznámení sa s odôvodnením napadnutého rozsudku konštatuje, že rozsudok je detailne a zrozumiteľne odôvodnený, pričom odvolací súd vyhodnotil právnu otázku súhlasu tretej osoby so zmluvou v prospech tretej osoby v prípade zriadenia vecného bremena tak, že sa vyžaduje písomný súhlas.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP

27. Podľa § 421 ods. 1, písm. b) zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok („CSP“) dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená .

28. Najvyšší súd konštatuje, že žalobcom položené právne otázky v dovolacom konaní sú prípustné. Podľa poznatkov dovolacieho súdu neboli doteraz v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu vyriešené.

29. V danom prípade išlo vecné bremeno v prospech tretej osoby zriadené in personam, vzniknuté na základe zmluvy Darovacej zmluvy zo dňa 29.10.1991 spísanej štátnou notárkou D. E. T. vo forme notárskej zápisnice N 605/91, Nz 687/91 a registrovanej štátnym notárstvom pod č. R I, V 1713/91.

30. Podľa § 868 zákona č. 509/1991 Zb. ktorým sa mení, dopĺňa a upravuje Občiansky zákonník pokiaľ ďalej nie je uvedené inak, spravujú sa ustanoveniami tohto zákona aj právne vzťahy vzniknuté pred 1. januárom 1992; vznik týchto právnych vzťahov, ako aj nároky z nich vzniknuté pred 1. januárom 1992 sa však posudzujú podľa doterajších predpisov.

31. Prvá právna otázka bola formulovaná vo vzťahu k § 50 a § 135c ods.1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení účinnom ku dňu v čase uzavretia Darovacej zmluvy, ktorej súčasťou bola i zmluva o zriadení vecného bremena podľa § 50 Občianskeho zákonníka, t. j. dňa 29.10.1991, tak, že: „ Vyžaduje sa v prípade zmluvy v prospech tretieho, uzavretej v zmysle § 50 Občianskeho zákonníka, ktorou sa zriaďuje v prospech tretej osoby právo zodpovedajúce vecnému bremenu, písomná forma prejavu súhlasu tretej osoby s touto zmluvou na to, aby tretia osoba bola oprávnená z vecného bremena? Ak áno, je potrebné, aby takýto písomný súhlas tretej osoby bol obsiahnutý už v zmluve v prospech tretieho alebo v samostatnej listine a aby bol súhlas tretej osoby prejavovaný najneskôr v

okamihu podania návrhu na registráciu zmluvy štátnym notárskom, resp. v súčasnosti v okamihu podania návrhu na vklad práva zodpovedajúceho vecnému bremenu do katastra nehnuteľností?

32. Podľa § 135c ods.2 zák.č. 40/1964 Z. Občiansky zákonník v znení účinnom do 31.12.1991 vecné bremená vznikajú zo zákona, rozhodnutím oprávneného orgánu, písomnou zmluvou a na základe závetu; právo zodpovedajúce vecnému bremenu možno nadobudnúť aj výkonom práva (§ 135a). Na účinnosť zmluvy, z ktorej sa nadobúdajú práva zodpovedajúce vecným bremenám, je potrebná jej registrácia štátnym notárstvom.

33. Dovolací súd poukazuje na to, že ustanovenie § 50 Občianskeho zákonníka upravuje iba všeobecné náležitosti zmluvy v prospech tretej osoby, ktoré v závislosti od konkrétneho zmluvného typu budú rozšírené o podstatné náležitosti tohto konkrétneho zmluvného typu. Preto pokiaľ ustanovenie §135c ods.2 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka účinného ku dňu 29.10.1991 vyžadovalo pre vznik vecného bremena písomnú zmluvu, tak potom i zmluva o zriadení vecného bremena v prospech tretej osoby musela mať písomnú formu. Písomnú formu musel mať aj súhlas tretej osoby, pretože až týmto súhlasom by sa pôvodné oprávnenie zmluvnej strany transformovalo na oprávnenie tretej osoby.

34. Písomný právny režim, zákonom stanovený pre zmluvy o zriadení vecného bremena, sa vzťahuje aj na súhlas tretej osoby podľa § 50 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ktorá nadobúda oprávnenie z vecného bremena. Ide o výklad za použitia pravidla argumentum a maiori ad minus v dôsledku ktorého jednostranný právny úkon - súhlas tretej osoby so zriadením vecného bremena zdieľa právny režim zmluvy, pre ktorej platnosť zákon vyžaduje písomnú formu. Súhlas je súčasne zákonnou požiadavkou pre nadobudnutie práva zodpovedajúceho vecným bremenám v zmysle § 135c ods.2, druhá veta Občianskeho zákonníka v znení účinnom do 31.12.1991, preto na jeho účinnosť bola potrebná registrácia štátnym notárstvom. Za túto registráciu oprávnenia z vecného bremena žalobcu nemožno považovať registráciu Darovacej zmluvy RI V 1713/91. E. a C. B. neprejavili písomný súhlas so zmluvou v čase registrácie vykonanej štátnym notárstvom. Tento písomný súhlas nebol podľa obsahu spisu daný ani počas konania. Vecné bremeno v prospech E. a C. B. nevzniklo.

35. Dovolací súd pri prvej otázke dospel k záveru, že v prípade zmluvy v prospech tretieho, uzavretej v zmysle § 50 Občianskeho zákonníka, ktorou sa zriaďuje v prospech tretej osoby právo zodpovedajúce vecnému bremenu sa pre vznik oprávnenia z vecného bremena tejto osoby vyžaduje písomná forma prejavu súhlasu so zmluvou .

36. Pre vznik oprávnenia tretej osoby z vecného bremena musí byť jej písomný súhlas obsiahnutý už v zmluve v prospech tretieho alebo v samostatnej listine najneskôr v okamihu podania návrhu na registráciu zmluvy štátnym notárstvom, resp. v súčasnosti v okamihu podania návrhu na vklad práva zodpovedajúceho vecnému bremenu do katastra nehnuteľností.

37. Správa katastra nevykonáva zápis právnych úkonov, ktoré sú podmienené, ale ktorých právne účinky bezpodmienečne nastanú ku dňu povolenia vkladu. V prípade zmluvy o vecnom bremene v prospech tretej osoby ide svojou povahou o právny úkon podmienený súhlasom tretej osoby. Nepodmienenosť právneho úkonu je skutkovou a právnou okolnosťou, ktorá má v zmysle § 31 ods.1, druhá veta zákona č. 162/1995 Z.z. katastrálneho zákona vplyv na povolenie vkladu vecného bremena v prospech konkrétnej osoby.

38. Pokiaľ ide o druhú právnu otázku b), či sa vyžaduje sa pre platné zriadenie a vznik práva zodpovedajúceho vecnému bremenu v prospech maloletého ako tretej osoby na základe zmluvy v prospech tretieho v zmysle § 50 Občianskeho zákonníka schválenie takejto zmluvy súdom, ak zákonný zástupca nevyslovil súhlas s touto zmluvou za maloletého ako tretiu osobu, tak dovolací súd poukazuje na ust. § 37 ods. 2 zákona č. 94/1963Zb. o rodine v znení účinnom ku dňa 29.10.1991 podľa ktorého: „ Žiadny z rodičov nemôže zastúpiť svoje deti, ak ide o právne úkony, pri ktorých by mohlo dôjsť k stretnutiu záujmov medzi rodičmi a deťmi alebo medzi deťmi navzájom“. Odpovede na právne otázky môže dovolací súd formulovať iba v spojení so skutkovým stavom, ktorý bol zistený v konaní. Písomný

súhlas maloletých detí nebol daný, a preto absentoval právny úkon maloletých, ktorý by mal byť schválený poručenským súdom. Dovolací súd ďalej poukazuje na to, že obsahom vecného bremena bolo právo užívať predajňu. Žalobca uviedol v dovolaní na s. 10, že: „Užívať predajňu na účel, na ktorý sa hodí z povahy veci prirodzene nemôžu 14 a 7 ročné deti. Ak ju budú chcieť užívať v budúcnosti, logicky len ako plnoleté a vtedy zároveň ako plnoleté s týmto oprávnením vyslovia súhlas. Presne to sa aj stalo, teda maloleté deti sa užívania predajne počas svojej maloletosti nikdy nedomáhali, t. j. neprejavili súhlas s tým, aby boli oprávnené z vecného bremena a to ani sami ani prostredníctvom ich zákonných zástupcov, ale súhlas s Darovacou zmluvou zo dňa 29.10.1991 v časti zriadeného vecného bremena prejavil, teda vyslovil s tým súhlas, aby bol oprávnený z vecného bremena až vo svojej plnoletosti len žalobca“. Dovolací súd konštatuje, že vzhľadom na povahu vecného bremena - užívanie predajne, nebolo možné vylúčiť existenciu stretu záujmu medzi otcom a deťmi a deťmi navzájom. Právny stav užívania - predajne totiž prirodzene vyvoláva vznik povinností, ktoré dieťa nemôže plniť a ktorými ho nemožno zaťažovať.

39. Pokiaľ ide o právnu otázku c) či, je možné považovať zriadenie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu v prospech maloletého na základe zmluvy v prospech tretieho, ktorej jedným z účastníkov ako oprávnený z vecného bremena je i zákonný zástupca maloletého, za nakladanie tohto zákonného zástupcu s majetkom maloletého, na ktoré je potrebný súhlas súdu, dovolací súd uvádza, že nešlo o nakladanie s majetkom maloletých detí, keďže maloleté deti neboli vlastníkmi ani užívateľmi predmetnej nehnuteľnosti. To isté sa vzťahuje k otázke d) či je možné považovať zriadenie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu v prospech maloletého na základe zmluvy v prospech tretieho, ktorej jedným z účastníkov ako oprávnený z vecného bremena je i zákonný zástupca maloletého, za nakladanie tohto zákonného zástupcu s majetkom maloletého, na ktoré je potrebný súhlas súdu, ak zákonný zástupca nevyslovil súhlas za maloletého ako tretiu osobu s touto zmluvou.

40. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v zmysle § 453 ods. 1 CSP tak, že úspešným žalovaným 1/ a 2/ v dovolacom konaní priznal nárok na náhradu trov konania proti žalobcovi 1/ v plnom rozsahu (§ 255 ods. 1 CSP).

41. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.